

Besluit van de Vlaamse Regering over de invoering van een premie voor zero-emissievoertuigen

Rechtsgrond

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 16 juli 2021 over zero-emissievoertuigen en voertuigen aangedreven door alternatieve brandstoffen, artikel 6.

Vormvereisten

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op (datum).
- De Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft advies nr. xxx gegeven op ...(datum).
- De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft advies xxx gegeven op ...(datum).
- Er is een verzoek om spoedbehandeling ingediend, gemotiveerd door de omstandigheid dat het voorliggend ontwerp van besluit een premie invoert bij de aankoop van zero-emissievoertuigen van de categorieën L7e-C, M1 en N1 en dit met ingang van 1 januari 2024. Met dit besluit wil de Vlaamse Regering de aankopen van fossiele brandstofwagens tegengaan door het zero-emissie alternatief aantrekkelijker te maken.

De inwerkingtreding van het ontwerp op 1 januari 2024 is om meerdere redenen noodzakelijk.

Vooreerst is het vergroenen van het voertuigenpark via financiële stimuli een maatregel uit het Luchtbeleidsplan 2030 (VR 2019 2510 MED.0359/2) dat aangenomen is in uitvoering van artikel 23 van de richtlijn 2008/50/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2008 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa en artikel 6 van de richtlijn 2016/2284 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG (hierna: "herziene NEC-Richtlijn"). Dit laatste artikel legt aan de lidstaten de verplichting op om een nationaal programma ter beheersing van de luchtverontreiniging op te stellen en uit te voeren teneinde de nationale reductieverbintenissen voor de jaarlijks antropogene emissies die bepaald zijn in de bijlage II van de herziene NEC-Richtlijn te helpen verwezenlijken, zo ook inzake NOx.

Het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030 voorziet dat er bekeken wordt op welke bijkomende manieren er stimulansen kunnen worden gegeven om

milieuvriendelijke voertuigen, en zero-emissie voertuigen in het bijzonder, goedkoper te kunnen maken "om voor de zero-emissie voertuigen de prijskloof te overbruggen, de transitie op gang te trekken/houden en de vlootdoelstellingen te realiseren" (pg. 92 van het Luchtbeleidsplan). Het Vlaams Luchtbeleidsplan voorziet dat het marktaandeel van diesel bij nieuw verkochte personenwagens in 2025 tot 14,5% is teruggedrongen en in 2030 tot 0%. Daarnaast voorzien het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) en het Luchtbeleidsplan een forse toename van het aandeel zero emissievoertuigen. In de actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan werd er beslist dat het de ambitie is dat er vanaf 2029 enkel nog zero-emissiewagens worden verkocht. Deze maatregel moet bijdragen aan de reductie van CO₂-uitstoot met het oog op het bereiken van de Europese doelstellingen en het bekomen van de nodige maatschappelijke en klimatologische effecten.

Uit het Tweede voortgangsrapport over het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030 (2023) van de Vlaamse Milieumaatschappij van 4 oktober 2023 blijkt dat het aandeel zero emissievoertuigen in de nieuwverkoop in 2022 in Vlaanderen 12,1% bedroeg. De sterkste groei zien we bij de bedrijfswagens. Deze nemen een aandeel van bijna 90% van het aantal ingeschreven elektrische voertuigen in. Met andere woorden: van de 12% zero emissievoertuigen in 2022 zijn er 11% bedrijfswagens. Voor natuurlijke personen blijft de hogere aankoopprijs voor elektrische modellen een drempel om over te stappen, dat blijkt ook uit de maandelijkse inschrijvingscijfers waarbij we in 2023 het aandeel van bedrijfswagens t.o.v. particulier aangekochte zero-emissie wagens nog verder zien toenemen.

De premie bij de aankoop van zero-emissievoertuigen is erop gericht om tot een snellere omschakeling naar zero-emissievoertuigen te komen voor andere wagens dan de bedrijfswagens. Deze snellere vergroening van het wagenpark via financiële stimuli zal leiden tot een verdere daling van NO_x en CO₂-uitstoot en het halen van de doelstellingen die opgelegd worden door de Europese regels.

De inwerkingtreding op 1 januari 2024 is dienstig om de voormelde doelstellingen die vooropgesteld worden in het Luchtbeleidsplan 2030 en de Europese regels te halen.

Daarbij mag ook niet uit het oog verloren worden dat een snellere vergroening van het wagenpark niet tot een eenmalige daling leidt in 2024, maar een blijvend gunstig effect heeft op de NO_x-uitstoot voor de komende jaren. Deze zero-emissievoertuigen zullen immers jarenlang (eerst bij de initiële eigenaar en vervolgens via de tweedehandsmarkt) in omloop blijven en een gunstig effect hebben op het leefmilieu. Hoe sneller zero-emissievoertuigen aangekocht worden, hoe sneller ze ook op de tweedehandsmarkt verkocht zullen worden en dus ook de markt van de tweedehandsverkoop zal vergroenen. Een snelle invoering is dus ook nodig om de toekomstige cumulatieve effecten te maximaliseren. Ook om die reden is het noodzakelijk dat de maatregel zo snel als mogelijk in werking kan treden.

Tot slot draagt een snelle uitvoering bij aan de totstandkoming van een rechtszekere en evenwichtige oplossing in het kader van de stikstofproblematiek. Een snelle invoering en inwerkingtreding van de voorliggende maatregel draagt bij tot de noodzakelijke verdere significante daling van de stikstofdeposities, wat een gunstig effect heeft op het milieu én het vergunningenbeleid in het kader van de stikstofproblematiek.

Het is noodzakelijk dat die maatregel op 1 januari 2024 in werking treedt en uitgevoerd kan worden. Het besluit moet daartoe tijdig de regelgevingsprocedure doorlopen en tijdig in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd worden, wat rechtvaardigt waarom de adviezen met hoogdringendheid wordt gevraagd.

De Raad van State heeft advies **xxx** gegeven, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- De verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Hoofdstuk 1. Definities

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° bevoegde overheid: de bevoegde overheid, vermeld in artikel 3, 2°, van het decreet van 16 juli 2021 over zero-emissievoertuigen en voertuigen aangedreven door alternatieve brandstoffen;
- 2° Algemene Groepsvrijstellingsverordening: verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.

Hoofdstuk 2. Zero-emissiepremie

Art. 2. §1. In dit artikel wordt verstaan onder:

- 1° aankoopprijs: de aankoopprijs op de factuur in conformiteit met het voertuig, inclusief werkelijk betaalde btw, opties, accessoires en kortingen, met uitzondering van overnamekortingen;
- 2° inschrijving: de inschrijving van een voertuig bij de Dienst voor Inschrijvingen van Voertuigen van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer;
- 3° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen mobiliteitsbeleid.

§2. De bevoegde overheid verleent binnen de perken van de daarvoor op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap beschikbare middelen en tot het budget is opgebruikt, een premie voor zero-emissievoertuigen aan natuurlijke personen, verenigingen zonder winstoogmerk en aanbieders van autodelen om een nieuw of tweedehands zero-emissievoertuig aan te schaffen met inschrijving vanaf 1 januari 2024, zodat de maatschappelijke omschakeling naar voertuigen met een alternatieve aandrijving versnelt en de schadelijke uitstoot van het verkeer vermindert, op voorwaarde dat:

- 1° het voertuig minstens drie jaar in het bezit blijft van de aanvrager, of zijn erfgenaam of rechtsopvolger;
- 2° het voertuig minstens gedurende drie jaar na de ontvangst van de premie ingeschreven is op een adres in het Vlaamse Gewest;
- 3° de aankoopprijs niet hoger dan 40.000 euro is;
- 4° de oorspronkelijke cataloguswaarde van het tweedehandsvoertuig niet hoger dan 60.000 euro was;
- 5° het tweedehandsvoertuig minimaal drie jaar voor de huidige inschrijving die voorwerp uitmaakt van de aanvraag bij de vorige eigenaar is ingeschreven en maximaal acht jaar voor de huidige inschrijving een eerste keer is ingeschreven;
- 6° de verkoopovereenkomst van het voertuig is afgesloten bij een onderneming met als economische activiteit de verkoop van voertuigen die behoren tot categorie M1 en N1, vermeld in artikel 1, §1, van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen, of tot categorie L7e-C, vermeld in artikel 1, §1, 4bis, 2°, tweede lid, c), van het koninklijk besluit van 10 oktober 1974 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de bromfietsen, de motorfietsen en hun aanhangwagens moeten voldoen, en dateert van ten vroegste 25 september 2023;
- 7° de aanvraag wordt aangemeld uiterlijk op 24 september 2026.

In het eerste lid wordt verstaan onder

- 1° autodelen: het systematisch en beurtelings gebruiken van een of meer auto's tegen betaling via een vereniging of onderneming, met uitzondering van het gebruik van voertuigen die bestemd zijn voor gewone verhuur of huurkoop;
- 2° cataloguswaarde: de aanbevolen catalogusprijs van het voertuig in nieuwe staat bij verkoop aan een particulier, exclusief opties en inclusief werkelijk betaalde belasting over de toegevoegde waarde, zonder rekening te houden met enige korting, vermindering, rabat of restorno. Deze waarden zijn, voor de jaren en prijzen relevant voor dit besluit, opgenomen in de bijlage die bij dit besluit is gevoegd.

Alleen zero-emissievoertuigen die behoren tot de voormelde categorieën M1, N1 en L7e-C, komen in aanmerking voor de premie, vermeld in het eerste lid. De minister kan nadere regels bepalen en technische vereisten vastleggen waaraan de voormelde voertuigen moeten voldoen.

§3. De hoogte van de premie, vermeld in paragraaf 2, bedraagt:

zero-emissievoertuig	aanmelding in 2024	aanmelding in 2025	aanmelding in 2026
nieuw aangekocht door natuurlijke personen, kleine en middelgrote ondernemingen	5000 euro	4000 euro	3000 euro
nieuw aangekocht door grote ondernemingen	3000 euro	3000 euro	3000 euro
tweedehands	3000 euro	2500 euro	2000 euro

In het eerste lid wordt verstaan onder:

- 1° kleine en middelgrote ondernemingen: de kleine en middelgrote ondernemingen, vermeld in artikel 2, punt 2, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, die in aanmerking komen voor de premie zoals omschreven in het eerste lid van §2;
- 2° grote ondernemingen: de grote ondernemingen, vermeld in artikel 2, punt 24, van de voormelde verordening, die in aanmerking komen voor de premie zoals omschreven in het eerste lid van §2.

De datum van de aanmelding bepaalt het premiebedrag dat van toepassing is. De bedragen, vermeld in het eerste lid, kunnen niet leiden tot een premie die hoger is dan 25% van de aankoopprijs. De premie wordt in dit geval pro rata verlaagd in verhouding met de aankoopprijs van het voertuig.

Als er in totaal premieaanvragen zijn aangemeld voor meer dan 25, 50 of 75% van het budget dat in de begroting beschikbaar is gesteld, wordt er een cijfermatig onderbouwde evaluatie gemaakt. De informatie hierover zal ook aan mogelijke aanvragers via de website kenbaar worden gemaakt. Als het voorziene budget ontoereikend dreigt te worden, zal de minister op basis van deze evaluatie beslissen om het premiebedrag voor toekomstige premieaanvragen gedurende het lopende jaar te verlagen.

§4. Om in aanmerking te komen voor de premie, vermeld in paragraaf 2, meldt de aanvrager zich aan uiterlijk binnen negentig dagen na de ondertekening van de verkoopovereenkomst van het voertuig. De aanvrager meldt zich aan via een webapplicatie die de bevoegde overheid ter beschikking stelt, en de aanmelding bevat al de volgende gegevens:

- 1° de unieke identificatie en de contactgegevens van de premieaanvrager;
- 2° een kopie van de verkoopovereenkomst waaruit blijkt dat aan de voorwaarden, vermeld in paragraaf 2, is voldaan, en waaruit het merk, het type en de aankoopprijs van het voertuig blijken;
- 3° het rekeningnummer waarop de premie wordt uitbetaald.

De aanvrager levert binnen negentig dagen na de inschrijving van het voertuig bij verkoop de volgende documenten af:

- 1° een kopie van de factuur en het betalingsbewijs of de betalingsbewijzen, waaruit blijkt dat aan de voorwaarden, vermeld in paragraaf 2, is voldaan;

- 2° een kopie van het inschrijvingsbewijs van het voertuig met het chassisnummer, waaruit blijkt dat het voertuig en de aanvrager voldoen aan de voorwaarden, vermeld in paragraaf 2.

Na de aanmelding, vermeld in het eerste lid, en nadat alle bewijsstukken, vermeld in het tweede lid, zijn afgeleverd en de bevoegde overheid de aanvraag van een premie als vermeld in paragraaf 2, heeft goedgekeurd, wordt die premie volledig uitbetaald. De datum van goedkeuring bepaalt de volgorde van uitbetaling.

§5. Behoudens volledige terugbetaling van de premie zoals vermeld in paragraaf 6, kan een natuurlijk persoon de premie maximaal één keer ontvangen en kan de premie maximaal één keer per voertuig worden betaald.

§6. De premie wordt volledig teruggestort als de voorwaarden, vermeld in paragraaf 2, niet langer zijn vervuld.

De eigenaar van het voertuig meldt aan de bevoegde overheid cruciale wijzigingen over de eigendom van het voertuig met betrekking tot vervreemding, uitschrijving, verhuizing buiten het Vlaamse Gewest, of een andere wijziging waardoor de voorwaarden, vermeld in paragraaf 2, niet langer zijn vervuld.

§7. De gegevens, vermeld in paragraaf 2, van verenigingen zonder winstoogmerk en ondernemingen die autodelen aanbieden, zullen worden openbaar gemaakt in het Vlaams subsidieregister, conform artikel 4, §1, van het decreet van 19 november 2021 tot oprichting van een Vlaams subsidieregister.

Art. 3. In afwijking van artikel 2, §3, eerste en tweede lid van dit besluit en artikel 74/1, eerste lid, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019, kan voor zero-emissievoertuigen die zijn besteld vóór de datum van de bekendmaking van dit besluit in het Belgisch Staatsblad en na 25 september 2023, binnen negentig dagen die volgen op die bekendmaking, de aanmelding worden gedaan.

Als op het ogenblik van de aanmelding, vermeld in het eerste lid, de termijn van negentig dagen na de inschrijving van het voertuig bij verkoop, vermeld in artikel 2, §4, reeds verlopen is, worden bij de aanmelding de bijbehorende bewijsstukken ingediend.

Art. 4. De steun aan ondernemingen, die toegekend wordt met toepassing van artikel 2 van dit besluit, wordt verleend binnen de grenzen en de voorwaarden, vermeld in de Algemene Groepsvrijstellingsverordening. Als de individuele aanmeldingsdrempels, vermeld in artikel 4 van de voormelde verordening, overschreden worden, wordt de voorgenomen steun voorafgaandelijk aangemeld bij de Europese Commissie.

De bevoegde overheid kan met toepassing van dit besluit investeringssteun toekennen voor de aanschaf van emissievrije vervoermiddelen als vermeld in artikel 36 van de voormelde verordening. De steunintensiteit per begunstigde bedraagt maximaal de steunpercentages, vermeld in artikel 36ter van de voormelde verordening. De totale steun per begunstigde per jaar, zowel

voor een onderneming als voor een vereniging zonder winstoogmerk, bedraagt maximaal 400.000 euro.

De onderneming die de steunaanvraag indient, voldoet aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze heeft op de datum van de toekenning van de steunaanvraag geen achterstallige schulden bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid;
- 2° ze is geen onderneming in moeilijkheden als vermeld in artikel 2, punt 18, van de voormelde verordening;
- 3° ze heeft geen procedure lopen op basis van Europees of nationaal recht waarbij een toegekende steun wordt teruggevorderd als vermeld in artikel 1, lid 4, van de voormelde verordening.

Er kan geen steun worden toegekend met toepassing van dit besluit voor werkzaamheden die verband houden met de uitvoer naar derde landen of voor werkzaamheden die afhangen van het gebruik van binnenlandse goederen, vermeld in artikel 1, lid 2, van de voormelde verordening.

Er kan geen steun worden toegekend met toepassing van dit besluit voor activiteiten van ondernemingen in de sectoren, vermeld in artikel 1, lid 3, van de voormelde verordening.

De steun kan niet worden toegekend als die zou leiden tot een schending van het Unierecht als vermeld in artikel 1, lid 5, van de voormelde verordening.

Hoofdstuk 3. Slotbepalingen

Art. 5. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2024.

Art. 6. De Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen mobiliteitsbeleid, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS